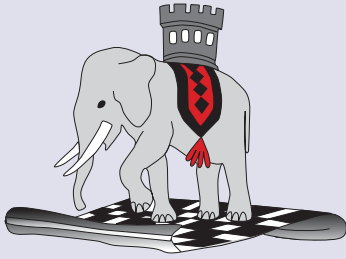

SUOMEN SHAKKI

HEART OF FINLAND | SLAAVILAISEN VAIHTOMUUNNELMA

SUOMEN SHAKKI

SISÄLLYS 6 / 2011

Yrjö Rantanen voitti Heart of Finlandin s.4

Botvinnik s. 17

Tämän numeron kansikuva on joukkuepikashakin SM-kilpailusta Ilmajoelta. Turun Työväen Shakkikerho nappasi kolmannen peräkkäisen voittonsa, muut mitalistit olivat Tammer-Shakki ja Vammalan Shakkikerho.

Pääkirjoitus	3
Heart of Finland	4
Kemin turnaus	13
Eino Leino -turnaus	14
Nuori Botvinnik, osa II	17
Shakkivalmennusta Israelista	24
Shakin viihdekäyttö	25
Mitä slaavinpelaajat inhoavat	26
Suomen Shakki 40 vuotta sitten	30
Shakkivisa	30
Tehtäväshakki	31
Kartulla kopautettua: Värikyniä valmennukseen, oljenkorsia opetukseen	32
Kuukauden analyysi: Suomalaisia tähtihetkiä VI	36
Tim Krabbé	44
Kombit	45
Ratkaisuja	46
Kilpailukutsuja	46
SKSL tiedottaa	48

PÄÄTOIMITTAJA Marko Tauriainen, Aakkulantie 17 B 12, 36220 Kangasala, 050 5813500, marko.tauriainen@suomenshakki.fi www.shakkihistoria.blogspot.com

TOIMITUSNEUVOSTO Petteri Paronen pj., Johanna Paasikangas-Tella, Toivo Pudas, Pekka Sairanen, Osmo Särkilähti ja Henry Tanner

JULKAISIJA Suomen Keskusshakkiliitto ry KUSTANTAJA Suomen Shakkikustannus Oy PAINOPAIKKA Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero ISSN 0355-8096

SUOMEN SHAKKI ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa TILAUSHINNAT 2011 kotimaahan 40,00 €, ulkomaille 55,00 €, irtonumero 5,50 € PANKKIYHTEYS Suomen Shakkikustannus Oy, Nordea 106430-204938 ILMOTUSHINNAT 2011 1/1 sivu 400,00 €, 1/2 sivu 250,00 €, 1/4 sivu 150,00 €, 1/6 sivu 120,00 € Toistoalennus 30 %, vuosialennus 50 % Hintoihin lisätään alv 23 %

Ilmoitusten hankintapalkkio 30 % SEURAAVA LEHTI ILMESTYY MARRASKUUSSA, AINEISTO PÄÄTOIMITTAJALLE 10. LOKAKUUTA MENNESSÄ

SAAPUMATTA JÄÄNEET LEHDET Timo Munukka 050 9310608, timo@munukka.net OSOITTEENMUUTOKSET Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, sksl@kolumbus.fi

Valintoja

Jäin vähän aikaa sitten pelatussa turnauspelissä strategiseen häviö- asemaan pelattuani tutussa avauksessa väärän siirtojärjestyksen. Jatkossa esiin putkahti taktinen iskumahdollisuus, joka jäi kuitenkin käyttämättä. Olin jo alistunut häviämään enkä osannut reagoida oikealla tavalla uudessa tilanteessa. En siltikään, vaikka sisäinen, hento ääni kuiskikin mahdollisuuden koittaneen.

Ensi vuoden alusta sanoma- ja aikakauslehdet joutuvat verolle lehtitalojen voimakkaasta vastustuksesta huolimatta. Kerättävän arvonlisäveron on laskettu tuovan valtion kirstuun yli 80 miljoonaa euroa. Mahdollisia työllisyysvaikutuksia ja sivistystekijöitä ei kukaan voi ennakoita etukäteen.

Uusi vero koskee myös *Suomen Shakkia* ja luo paineita sekä lehden tilausmaksuun että lisenssin hintaan.

Vaikka korotusta lisenssimaksuihin ei esitetä tämän syksyn kerhojen kokouksessa, ajan kuluessa tilanne uhkaa muuttua kestävämmäksi.

Pitkään jatkunut nollaverokanta on se tuttu avaus, ja pelissä on nyt siirtojärjestyksestä huolimatta ajauttu vastustajan ilkeän uutuuden saattelemana tukalaan asemaan. Ulospääsy tai tilanteen osittainenkin korjaaminen tuntuu vaikealta. Mistä löytyisi iskumahdollisuus?

Tässä numerossa sekä Boris Avruh että Mika Karttunen puhuvat shakki- valmentamisesta.

Avruh muun muassa varoittaa no- jaamasta liiaksi tietokoneisiin. Hänen mukaansa koneet tekevät monista yksinkertaisista asioista liian vaikeita. Samaan tulokseen on varmasti tullut moni, joka on joskus yrittänyt analysoida peliään koneen avulla.

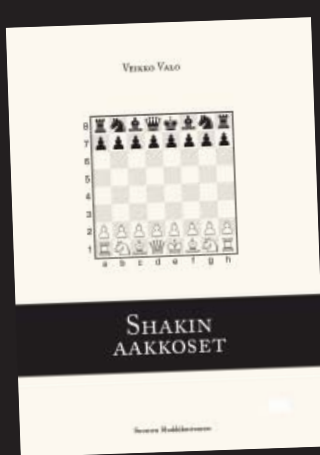
Karttunen puolestaan haluaisi karsia liian vakavuuden shakin opet-

tamisesta. Parhaat tulokset saadaan kertomalla kiinnostavia tarinoita, väittää Karttunen. Tähän on helppo uskoa. Karttusen ja Heikki Lehtisen Shakkiliiton, joka aloittaa ensi vuonna Shakkiliiton valmennustyön, on ollut todellinen piristysruiske nuorisoshakille.

Syksyn 2011 kerhojen kokous on 30.10. Helsingin Shakkikodissa. Asialistalla ovat perinteiseen tapaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä uusien jäsenien valitseminen liiton hallitukseen erovuorossa olevien tilalle. Nykyinen puheenjohtaja ei ole käytettävissä, ja hallituspaikkoja on vapautumassa. Kerhojen kannattaa miettiä sopivia ehdokkaita ja selvittää heidän halukkuutensa luottamustehtäviin.

Marko Tauriainen
päätoimittaja
marko.tauriainen@suomenshakki.fi

Veikko Valon suosittu

SHAKIN AAKKOSET

nyt uudistettuna ja laajennettuna painoksena.

Hinta vain **4,-** (yli 5 kappaleen erissä 3,- kpl.)

Shakin aakkosiin on koottu shakin perusasiat tiiviiksi ja helposti ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Teos soveltuu erinomaisesti aloittelevien pelaajien ja koulukerhojen käyttöön. Uudistettuun painokseen on lisätty kahdeksan sivua harjoitustehtäviä.

Suomen Shakkikustannus

Aakkulantie 17 B 12, 36220 KANGASALA • tilaukset@shakkikustannus.fi • puh- 050 581 3500

17.fxg4

Jos tässäkin valkea pidättäytyy lyömästä g4:ään, mustan lienee turvallisinta oikea-aikaisesti peruuttaa lähetillään: 17.♖xc5 ♘d3 18.♗b6 ♙d7 (Jatkossa 18...♗xb2 19.fxg4 ♗c4 20.♗f2 musta haluaisi torninsa olevan f8:ssa.) 19.b3 g4 20.♗d2 gxf3 21.♗xf3 ♗e5 22.♖g3 ♖e6 ja valkean asema tuskin kestää, vaikka hän saakin nappulansa peliin.

17...♗xe4 18.♗d1 ♖d8 19.♗e1 ♗xg4

Tämän pitäisi riittää, mutta tehokkaampi on 19...c4 20.h3 ♖d3 21.♗a3 ♗a7+ 22.♗h2 ♖e3 23.♗d1 ♗d3, jolloin valkea kärsii kohtalokkaasta happivajauksesta.

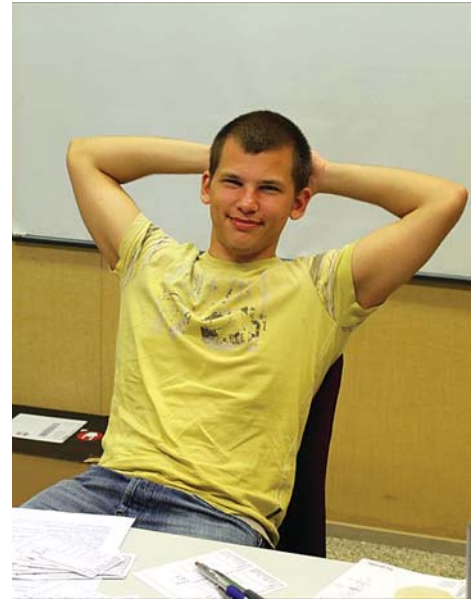
21.a4 b4 22.b3 ♗d5 23.♖a2 ♗xb3

Valkea on puolustanut sinnikkäästi, ja tähän saakka hyvin pelanneen mustan ote alkaa lipsua. Pelisiirto ei pilaa vielä mitään, mutta suoraviivaisesti voittaa 23...bxc3 24.♖e2 ♗d4+ 25.♗h1 ♖b8.

24.♖e2 bxc3 25.♖e3 ♗xa4?

Tämä luultavasti menettää voiton. Parhaassa jatkossa musta uhraa vielä toisen laadun, mutta valkean sinnikäs puolustus johtaa pitkään loppupeliin: 25...♗b2 26.♗c1 (26.♖xe4 ♗xe4 27.♖xe4 c2 28.♖e7 cxb1♗ 29.♗xd8+ ♗h7 30.♖xb1 ♗xb1+ 31.♗h2 c4 tai 26.♗xc3 ♖d2 27.♗e2 c4 mustan voiton.) 26...♖d2 27.♗xb2 (27.♗xd2 ♗xc1 28.♖xc1 cxd2 29.♖d1 c4 30.♗f1 c3 31.♖xc3 ♗xc3 32.♖xd2 ♗xa4 ja mustan

Shakkimestariksi Pääsiäisturnauksessa hienolla tuloksella korottunut Frans Valli pelasi kesällä monta hyvää turnausta, mm. Pulassa ja Jyväskylässä.

ratsut mellastavat voittoon.) 27... cxb2 28.♗xd2 ♗xd2 29.♖e2 ♗xf1 30.♖xb2 ♗e3 31.♖b6 c4 32.♖xa6 c3 33.♖c6 c2 34.a5 ♗fd5 35.a6 ♗h7 36.a7 ♗b6 37.a8♗ ♗xa8 38.♗f2 ♗d5 39.♖xc2. Syntynyt asema ♖ + 2♗ vs. 2♗ + 3♗ on mustan voitto, mutta vaatii hyviä istumalihakseja. Valkealla ei ole mitään aktiivista peliä. Musta puolestaan tuo kuninkaansa keskustaan, parantaa ratsujensa sijaintia ja lähtee etenemään sotilaillaan. Kun yksi sotilaspari on vaihtunut, musta voi antaa molemmat ratsunsa valkean torniin ja viimeiseen sotilaaseen.

26.♗xc3 ♗xc3 27.♗xc3 ♗d5 28.♗d2 ♗d4 29.♗xd4 cxd4 30.♖a3 ♗e3 31.♖f2 ♖d6 32.♖fa2 a5 33.♖d3 g4 34.hxg4 ♗xg4 35.♖a4 ♖e6 36.♖d1 f5 37.♖axd4 ♗h7 38.♖a4 ♖e2 39.♖xa5 ♗e3 40.♖da1 ♖xg2+ 41.♗h1 f4 42.♖g1 ♖xg1+ 43.♗xg1 ♗h6 44.♗f2 g5 45.♗f3 ♗h5 46.♖a8 ♗f5 47.♖h8+ ♗h6 48.♖a8 ♗f7 49.♖f8 ♗e5+ 50.♗e4 ♗g6 51.♖f7 ♗h4 52.♖xf4 gxf4 53.♗xf4 ½–½

[Marko Tauriainen]

Kotimaisesta koivusta valmistetut
laadukkaat ja viimeistellyt
shakkinappulat

Meiltä myös muut shakkitarvikkeet!

Raija ja Kalle Tanni, Tannintie 53, 38220 Sastamala,
puh (03) 515 5305, gsm 0400 634 998,
info@shakkitarvike.fi | www.shakkitarvike.fi

Mihail Botvinnikin (1911–1995) varttuminen maailmanluokan pelaajaksi 1920-luvulla tahditti neuvostoshakin kehityksen ja uuden venäläisen sukupolven esiintulon shakin pariin. Aleksandr Iljin-Genevski organisoï Neuvosto-Venäjälle kansallisen shakin koulutusjärjestelmän, jonka Nikolai Krylenko valjasti kulttuurien vallankumouksen keihäänkärjeksi. Botvinnikin turnausvoitot 1930-luvun puolivälissä hämmästyttivät shakkimaailmaa ja tekivät hänestä vahvan ehdokkaan maailmanmestarin haastajaksi. Kaksiosaisessa artikkelissa tarkastellaan Botvinnikin peliuran alkuvuosikymmeniä.

Petri Saharinen

Nuori Botvinnik ja neuvostoshakin nousu

Osa II: Maailmanvalioiden joukkoon

Leningrad avaa ikkunan länteen

Aikajärjestyksessä 8. Neuvostoliiton mestaruusturnauksen finaali käytiin Leningradissa syyskesällä 1933. Turnauksesta muodostui 20 pelaajan kiihkeä taistelu venäläisen shakin valtikasta. Jännitettiin, pystyisikö Botvinnik uusimaan mestaruutensa ja vakiinnuttamaan asemansa maan ykköspelaajana. Vanha kaarti Grigori Levenfišin, Ilja Rabinovitšin ja Pjotr Romanovskin johdolla himoitsi revanssia paitsi Botvinnikista myös koko nuoresta pelaajapolvesta, joka oli jyrännyt heidät maan rakkoon kaksi vuotta aiemmin.

Botvinnikin ikäluokan kilpailijoista etenkin Nikolai Rjumin ja Vladimir Alatortsev halusivat moskovalaisina pysäyttää leningradilaisen voittokulun. Joukon mustana hevosena oli Fjodor Bogatyrtšuk, 41-vuotias kansainvälinen mestari Ukrainasta ja vuoden 1927 mestaruuden voittaja. Botvinnik ei ollut voittanut Bogatyrtšukia kertaaakaan vaan oli hävinnyt tälle kahdesti ja päässyt kerran tasapeliin. Botvinnikin tehtävä asemansa säilyttämiseksi näytti kaiken kaikkiaan monin verroin vaikeammalta kuin kaksi vuotta sitten: ”Jouduin hämilleni omasta erityisaiemastani, johon olin joutunut turnauksen vahvojen osanottajien keskuudessa.

Ymmärsin, että jos en siihen yltäisi, toinen sija lopputuloksissa olisi käsitetty pahaksi epäonnistumiseksi.”

Botvinnik aloitti turnauksen pelaamalla energisesti. Kahdennentoista kierroksen jälkeen hänellä oli jo kahden pisteen johto. Keskivaiheilla hän kohtasi Vsevolod Rauzerin mielenkiintoisessa pelissä, jossa Botvinnikin kaunis taktinen isku toteutti syvällisen strategisen idean. Peli sai turnauksen kauneuspalkinnon.

Botvinnik

Rauzer

Leningrad 1933, mustan siirto

Pitkälle laskettu kombinaatio alkaa siirrolla **16...d5!!**, joka asettaa valkean epäonnisen upseerin ja daa-

min d-linjalla vasten mustan tornin painostusta. **17.exd5 e4! 18.bxc4 exf3 19.c5 ♖a5 20.♗ed1.** Vaikuttaa aluksi siltä, että taistelu keskustassa on päättynyt valkean etuun. Nyt seuraa kuitenkin yllättävä hyökkäys valkean kuningasta vastaan. **20...♘g4 21. ♙d4 f2+ 22.♙f1 ♖a6+ 23.♗e2 ♙xd4 24.♗xd4 ♗f6!**, ja peli päättyi mustan voittoon 32. siirrossa.

Turnauksen loppuohjelma oli Botvinnikille kevyempi, ja hän selviytyi voittajaksi pistein 14/19. Hän hävisi vain kaksi peliä: Rjuminia ja Bogatyrtšukia vastaan. Tasapeliin päättyi kuusi peliä, jotka olivat kaikki kovia kamppailuja. Suurmestariemissejä Botvinnik ei voinut sietää. Turnauksessa toiseksi tuli pisteen erolla Alatortsev, ja 3.–5. sijoille pääsi leningradilaiskolmikko Levenfiš, Lisitsyn ja Rabinovitš pisteen päässä kakkossijasta. Turnausta voi hyvin pitää nuoren Botvinnikin hienona taisteluvoittona. Botvinnikin Leningradissa pelaamat pelit kuuluvat eittämättä hänen varhaisuransa parhaimmista.

Neuvostoliiton 8. mestaruusturnauksen jälkeen Nikolai Krylenko ja Aleksandr Iljin-Genevski vakuutuivat, että heidän kasvattamansa nuori pelaajapolvi voisi kamppailla Botvinnikin johdolla tasaveroisesti

kansainvälisillä shakkiareenoilla. He päättivät ryhtyä tunnustelemaan neuvostopelaajien ottelumahdollisuuksia Euroopan eri turnauksissa. Leningrad eli entinen Pietari oli jälleen avannut ikkunan Eurooppaan.

Salo Flohrista mittakeppi

Neuvostoshakin johtajakaksikko eteni varovaisesti uuden pelaajapolven kanssa. Krylenko ja Iljin-Genevski halusivat kokeilla Botvinnikin taitoja aluksi kaksinottelussa jotakuta kansainvälistä suurmestaria vastaan. Vastustajaksi harkittiin amerikkalaisia Reshevskyä ja Kashdania, ruotsalaisia Stoltzia ja Ståhlbergiä, jugoslavalialaista Pirciä sekä unkarilaista Lilienthalia. Melko pian sopivimmaksi vastustajahdokkaaksi valittiin kuitenkin tšekkiläinen 25-vuotias Salo Flohr.

Flohr oli juutalaista syntyperää ja nousut 1930-luvun alussa yhdeksi Aljechinin haastajaehdokkaista. Hän oli Tšekkoslovakian mestari, joka oli hankkinut kuluvana vuonna 1933 voitot Hastingsista ja Scheveningenistä, hopeamitalin Folkestonen kansainottelusta sekä kaksinotteluvoitot sveitsiläisistä Grobista ja Naegelistä. Koska Iljin-Genevski palveli tuolloin virkailijana Neuvostoliiton Prahansuurlähetystössä, hän toimitti Flohrille virallisen tarjouksen kaksinottelusta Botvinnikia vastaan.

Flohr kiinnostui hankkeesta. Lyhyiden neuvotteluiden jälkeen Iljin-Genevski saattoi ilmoittaa ottelusopimuksen allekirjoittamisesta. Kaksinottelu Flohr–Botvinnik sisältäisi kaksitoista peliä, jotka pelattaisiin marras–joulukuussa 1933 kahdessa kuuden pelin ryhmässä Moskovassa ja Leningradissa. Ottelusopimuksen uutisointi Pravdassa sai aikaan innostusta muidenkin kuin shakinharrastajien keskuudessa. Tuolloin kansainvälisyys oli Neuvostoliitossa tuiki harvinaista. Ottelun alkaessa Liittojen talon Pylvässali täyttyi ääriään myöten, ja sama yleisöryntäys jatkui myös Leningradin Filharmonikkojen suuressa salissa. Yhteensä ottelun kahtatoista peliä seurasi paikalla noin 20 000 katsojaa. Radio selosti kaikki pelit suorina lähetyksi-

Ottelun Mihail Botvinnik – Salo Flohr Leningradin osuus käynnissä v. 1933. Peliä seuraa oikealla Nikolai Krylenko.

nä, ja ottelu pysyi koko ajan lehtien pääotsikoissa. Shakki sai neuvostoelämässä samanlaisen näkyvyyden kuin Moskovan turnauksen 1925 aikana.

Botvinnik oli valmistautunut otteluun huolellisesti. Hän oli käynyt läpi ja analysoinut kaikki Flohrin vuodesta 1931 lähtien pelaamat 110 peliä. Valmistautumistyönsä perusteella Botvinnik tiesi joutuvansa kamppailemaan teknisesti hyvin taitavaa ja kansainvälisesti kokenutta mestaria vastaan. Flohr hallitsi loistavasti kaikki pelin osa-alueet: avaukset, keskipelin ja loppupelin erilaisilla materiaaleilla. Häntä ei syyttä pidetty tekniikkataiturina. Botvinnik kuitenkin havaitsi, että psykologisella puolella Flohrilla oli heikkouksia. Hän ei ollut taistelija vaan turvautui vaikeissa tilanteissa ennemmin tasapeliin johtaviin jatkoihin kuin kamppailun jatkamiseen. Flohr kaihtoi selkeästi riskejä, ja hänen strategiset valintansa perustuivat teoreettiseen varmuuteen. Botvinnik päätteli, että Flohr ei kenties ollutkaan niin kova luu kuin luultiin.

Mustilla pelannut Flohr valitsi ottelun ensimmäiseen peliin mieliavauksensa Caro–Kannin ja kumosi Botvinnikin käyttämän Panov-hyökkäyksen 40. siirrossa. Tulos oli kylmää vettä Botvinnikin niskaan. Seuraavat neljä peliä päättyivät tasan. Kuudennessa pelissä Botvinnik vei mustilla avauksen nimzointialaiseen puolustukseen, josta

tuli erittäin kova kamppailu. Daamit vaihtuivat aikaisin pois, ja 24. siirron jälkeen Flohrille jäi loppupeliin lähettipari Botvinnikin ratsuparia vastaan. Sotilaita kummallakin oli vielä seitsemän. Kuuluisan loppupelin voitti lopulta Flohr 69. siirrossa, ja sitä pidetään yhä Flohrin suurenmoisena teknisenä mestarisuorituksena. Kuudennen pelin voiton jälkeen Moskovan osuus oli päättynyt Flohrin eduksi 2–0. Hän ajatteli, että selviytyisi toisesta osuudesta Leningradissa samaan tahtiin.

Leningradissa ottelun seitsemäs ja kahdeksas peli olivat lyhyehköjä tasapelejä. Yhdeksäs ottelupeli alkoi kuitenkin ensimmäinenkin, Caro–Kannilla. Botvinnik oli kuitenkin valmistellut Panov-hyökkäykseen parannuksen, johon Flohr suhtautui liian kevyesti.

Flohr

Botvinnik

9. ottelupeli, Leningrad, valkean siirto

Ensimmäisessä pelissä Botvinnik oli jatkanut 10. ♖xf6 exf6 11. ♗xd3 ♕d6 12. ♜ge2 0–0 13. 0–0 ♖e8!, ja Flohr oli saanut erinomaisen pelin. Ottelun aikana Botvinnik oli analysoinut tätä asemaa ja löytänyt siihen voimakkaamman jatkon: **10. ♜f3! g6 11. ♖xf6 exf6 12. 0–0 ♗b6 13. ♖f1+!** Valkea voittaa tällä shakilla tempon, kun ei ota d3-sotilasta. **13... ♜d8 14. ♗h4! g5 15. ♗h5**, eikä musta enää pysty ratkaisemaan avausprobleemiaan. Flohr joutuikin luovuttamaan 33. siirrossa.

Voitto tuli psykologisesti oikeaan aikaan. Flohr oli tuudittautunut otteluvoiton helppoon varmistamiseen tasapeleillä eikä tuntenut Botvinnikin sitkeyttä. Kymmenennen pelin avauksen Botvinnik vei mustilla hollantilaisen kivimuurisysteemiin, jonka hän tunsu perin pohjin. Botvinnik onnistui kehittämään voimakkaan hyökkäyksen valkean kuningasasemaa vastaan. Flohr pelasi epätarkasti. Botvinnik uhrausi kuningattarensa ja sommitteli siten näyttävän mattilopun vastustajastaan. Ottelu oli tasoittunut. Jäljellä olevat kaksi peliä päättyivät remisihin, joissa ei kumpikaan uskaltanut ottaa riskejä. Lopputulos 2–2 huomattiin maailmalla, ja Botvinnikin nimi nousi turnausjärjestäjien listoille.

Euwen ekskursio

Ottelu Flohr–Botvinnik oli neuvostoshakissa tärkeä etappi, jonka jälkeen maassa odotettiin lisää kansainvälisiä shakkitapahtumia. Leningradin perinteinen mestarien turnaus pelattiin kahdeksien 10–12 osanottajan kesken tehdällä kierros viikossa. Iljin-Genevskin ehdotuksesta vuoden 1934 mestarien turnauksen vieraileviksi osanottajiksi kutsuttiin hollantilainen suurmestari Max Euwe ja wieniläinen kansainvälinen mestari Hans Kmoch, joka oli myös arvostettu teoreetikko ja shakkijournalisti. Molemmat hyväksyivät kutsun, ja turnaus järjestettiin pelattavaksi elokuun lopulla. Euwen ja Kmochin ohella mukaan kelpuutettiin moskovalaiset Rjumin, Alatortsev, Kan ja Judovitš sekä Leningradin parhaimmisto Botvinnik, Levenfiš, Lisitsyn, Rabinovitš, Romanovski ja Tšehover.

Mielenkiintoa Leningradin turnausta kohtaan lisäsi kesäkuussa 1934 julkaistu uutispommi maailmanmestaruusottelusta Aljechin–Euwe, jonka oli määrä toteutua syksyllä 1935. Uutisoinnin aikoihin pelattiin Zürichin suurmestariturnaus, jonka Aljechin voitti vakuuttavasti. Mutta yllättäen Euwe kukisti Aljechinin heidän keskinäisessä pelissään ja oli siten Leningradiin saapuessaan shakkimaailman kuuma nimi. Järjestäjien ja shakkiyleisön pettymykseksi ulkomaiset vieraat eivät kuitenkaan olleet parhaassa pelivireessä. Euwe ja Kmoch sekundantteina olivat aloittaneet valmistautumisen seuraavan vuoden maailmanmestaruusotteluun heti Zürichin jälkeen. He tuntuivat pitävän Leningradin turnausta vain ekskursiona neuvostoshakin maailmaan ja taitotasoon.

Turnauksen voitti Botvinnik pisteillä 7½/11. Sijoille 2.–3. päätyivät Romanovski ja Rjumin puoli pistettä jäljessä Botvinnikia. Euwe oli kuudes 5½ pisteellä ja Kmoch seitsemäs 5 pisteellä. Botvinnik pelasi Euwen kanssa tasan espanjalaisessa pelissä, jossa kumpikin menetti voittomahdollisuutensa epätarkkuuksiin. Kmoch puolestaan hävisi Botvinnikille.

Turnauksen ensimmäisellä kierroksella nähtiin yksi shakin yllättävimpiä hyökkäysideoita, joka puree vielä aikamme tietokoneshakissakin.

Alatortsev

Botvinnik

Leningrad 1934, valkean siirto

10.g4!!. Rohkealla sivustaiskulla Botvinnik pyrkii valtaamaan edun ja aloitteen laudalla. Idea on analoginen siirtojen g4 (g5) kanssa,

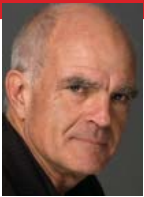
joita käytetään useissa avausjärjestelmissä. Siirron konkreettinen uhkaus on 11. ♖xf6 ♜xf6 12. g5 sotilaan voitolla. Siirtoon 10... h6 valkea saa kovan hyökkäyksen 11. ♖f4 tai 11. ♖xf6. Mustan paras vastaus lienee 10... g6 11. h3 ja 12. 0–0–0 valkean eduin. Alatorsev vastasi **10... ♜xg4 11. ♖xh7+ ♜h8 12. ♖f4 ♜df6** ja joutui antautumaan kahdeksan siirtoa myöhemmin.

Botvinnikin tulosta rasitti äkillinen sairauskohtaus, jonka vuoksi hän oli vähällä keskeyttää kilpailun jo toisen kierroksen jälkeen. Yhden sairauspäivän levättyään hän pystyi kuitenkin jatkamaan. Turnauksen lisäajalla käydessä viimeisessä pelissään Botvinnik jaksoi voittaa Rabinovitšin yli kymmenen tunnin kamppailussa. Peli ratkaisi turnausvoiton ja osoitti kummankin pelaajan kovan taistelutahdon. Neuvostoliiton valtakunnallinen urheilulehti *Krasnyi sport* nimitti turnauksen uutisotsikoissa Botvinnikia ensi kertaa suurmestariksi. Nimitys auktorisoitiin kuitenkin vasta vuosien 1935 ja 1936 Moskovan turnausmenestysten jälkeen.

Leningradin radio haastatteli turnauksen aikana Max Euwea. Venäläisiä kiinnosti tietää, mitä ajatuksia hänelle oli muodostunut neuvostomestareiden pelityylistä ja taidoista. Euwe totesi, että neuvostopelaajat tuskin ylittävät taktisesti muita, mutta he pelasivat hyvin aggressiivisesti, näkivät kaiken laudalta ja hallitsivat teorian erittäin hyvin. Hänen mielestään monet heistä pystyvät kilpailemaan tasaveroisesti parhaiden suurmestareiden kanssa. Euwen mukaan useat hänen Euroopassa kohtaamansa mestarit käyttivät piristäviä lääkkeitä turnausten aikana ja eräs heistä teki jopa 15 minuutin nyrkkeilyharjoituksen ennen peliä. Euwe katsoi, ettei neuvostomestareiden tarvitsisi ryhtyä dopingiin, koska taistelutahdo on heidän veren perintöä.

Nuoruuden hurmaa

Opiskeluaikanaan 1930-luvun alussa Botvinnik vietti vapaa-aikaansa shakin ohella myös Komsomol-nuorisoliikkeen parissa. Hän ystäväystyi

TIM KRABBÉ

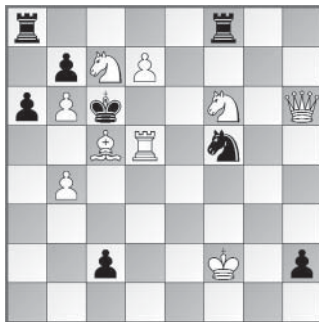
Ystävykset

Mikäli on totta, että shakki luo ihmisten välille veljessiteitä, on Erich Zeplerin ja Ado Kraemerin tarina tällöin hyvä esimerkki. Saksalaisystävyydet syntyivät samana vuonna (1898), etenivät urallaan professoreiksi (Zepler sähköopin, Kraemer maatilatalouden alalla) ja osoittautuivat nerokkaiksi laatijoiksi, joiden yhteistyö alkoi jo 1920-luvulla. Vuonna 1951 he kokosivat parhaat tehtävänsä klassikkoteokseen *Im Banne des Schachproblems*, jonka esipuheessa he korostavat ”tiivistä yhteenkuuluvuuttaan”.

Kraemer oli 30-luvulla SA-mies, mutta se ei estänyt häntä ruskeaan paitaan sonnustautuneena piipahattamasta juutalaisen Zeplerin luona laadinnan merkeissä. Zepler pakeni vuonna 1935 Englantiin jättäen jälkeensä kaiken omistamansa. Hän alkoi työskennellä brittiarmeijan laskuun; hänen radioelektronikan saralla tekemiään löydöksiä sovellettiin niin Royal Air Forcen kuin Luftwaffenkin pommikoneissa. Vuonna 1949 Zepleristä tuli yksi maailman ensimmäisistä sähköopin professoreista, kun hän sai viran Southamptonin yliopistosta. Tiedekunta, jossa hän luennoi, sijaitsee vieläkin Zepler Buildingissä.

Kraemer päätyi sodan jälkeen internointileirille, josta hänet vapautettiin ennenaikaisesti mm. Zeplerin suosituksesta. Hollannin tehtäväshakkipiireissä kerrotaan tarinaa, jonka mukaan Kraemer olisi heti sodan jälkeen lähettänyt yhden tehtävänsä *Probleembladiin* ja pyytänyt saada mahdollisen palkinnon perunoina. Tähän ei suostuttu, mutta Zepler ja Kraemer olivat tuolloin taas yhdessä laatimassa mitä upeimpia tehtäviä.

A. Kraemer ja E. Zepler
1. p. *Neue Leipziger Zeitung* 1935

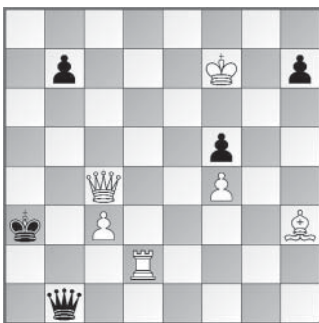

Kolmen siirron matti

1. ♖e1!. Tämä mieletön alkusiirto vapauttaa tosin ♜f6:n kiinnityksestä uhaten mattia siirroilla 2. ♜g4+ ♜xh6 3. ♜e5#, mutta antaa mustalle myös neljä shakkia. Niistä huolimatta mattiin johtavat 1... ♞a8+ 2. ♜fxe8+ ♞f6 3. d8♜# tai 1... ♞fe8+ 2. ♜fxe8+ ♜xh6 3. ♞d6#. Samoin 1... c1♞+ 2. ♞xc1 h1♞+ (2... ♞a(f)e8+ 3. ♜e3#) 3. ♜g1# ja 1... h1♞+ 2. ♞xh1 c1♞+ (2... ♞a(f)e8+ 3. ♞e5#) 3. ♞d1#.

Shakkiprokokaatio kuului ystäväysten mieliteemoihin.

E. Zepler
1. p. Johann Bergerin muistoturnaus 1935

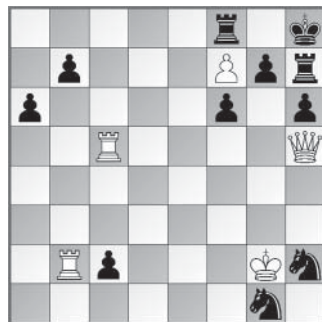

Neljän siirron matti

Ideana 1. ♞a2+ ♞xa2 2. ♞b4#, mikä ei kuitenkaan toimi valkean daamin kiinnityksen vuoksi. Kiinnityksen purkaminen esimerkiksi siirroilla 1. ♜f8 ei kannata, sillä vastaus 1... ♞b2 tarvelee kaiken. Zepler kertoo näyttäneensä tehtävän erälle etevälle ratkaisijalle, joka ei kuitenkaan selvinnyt tehtävästä puolessa tunnissakaan: ”Kun näytin ratkaisun, hän raivostui. Hänen mielestään idea oli vain mauton pila vailla minkäänlaista arvoa. Silti tehtävä on vieläkin yksi suosikeistani.”

Tässä toimii vain epätodennäköinen 1. ♜xf5! päämuunnelmanaan 1... ♞xf5+ (1... ♞b3 2. ♜e6!) 2. ♜e7 ♞b1. Hyödyllisiä shakkeja ei ole, ja kun valkea daami ei enää ole kiinnitetty, mattiin johtaa 3. ♞a2+ ♞xa2 4. ♞b4#.

A. Kraemer
Deutsche Schachzeitung 1955

Viiden siirron matti

1. ♞c8! ♞xc8 2. ♞xc2! ♞xc2+. Muita tornisiirtoja seuraa ♞c5 mattilopuvin. 3. ♞e2!! ♞xe2+ 4. ♜h1 ja uhrattuaan daaminsa ja molemmat torninsa valkea tekee matin jäljelle jääneellä yksinäisellä sotilaallaan 4... ♞e8 5. ♞xe8♞#. (Suom. huom. Tehtävässä on myös täyspitkä sivumuunnelma: 1... g6 2. ♞xf8+ ♜g7 3. ♞g8+ ♜xf7 4. ♞d5+ ♜e7 5. ♞xb7#.) ■

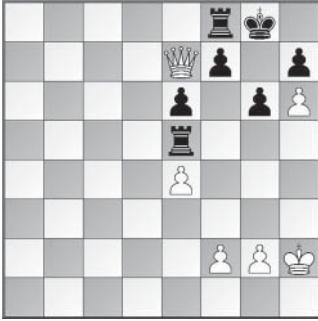
Suom. Erik Rosendahl

THOMAS RISTOJA

Kombit

1 PIIKKI PITÄISI...

Kotronias–Papadopoulus,
Isthmia Open 11 ...pelastaa. VS

2 OPTIIKAT...

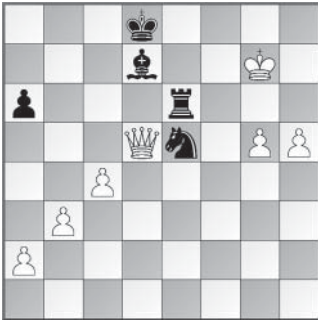
Kapnisis–Hrisanthopoulos,
Isthmia Open 11 ...valehtelee. MS

3 KUVIOTKO...

Soultatis–Kapnisis, Isthmia Open 11
...kunnossa? MS

4 POIS TURHAT...

Javahišvili–Skouvaklis,
Isthmia Open 11 ...akrobatiat. VS

5 OTA DAAMISTA...

Svetuškin–Shoker, Isthmia Open 11
...koppi. VS

6 KUNINGAS HÖÖKI...

Sánchez Perales – Świercz, Sants
Open 11 ...päänsä menoksi. MS

7 PIDÄ OMA...

Maksimović–Stella, Porto San Giorgio
Open 11 ...pääsi. MS

8 HEIKKOUS ON...

Sethuraman–Peralta, Isthmia Open 11
...ongelma mistä etsiä. VS

9 ARVIOI JATKOA...

Alejandro Senidic – Arošidze, Sants
Open 11 ...1...xf4 oikein. MS

SKSL tiedottaa

Shakkilinna ja Tomi Nybäck Suomen Shakkiliiton valmentajiksi kaudelle 2011–2012!

Suomen Shakkiliiton valmennusryhmä jatkaa toimintaansa lokakuussa 2011! Vetovastuu siirtyy Shakkilinnan perustajille Mika Karttuselle ja Heikki Lehtiselle, jotka ovat molemmat shakin Suomen mestareita, kansainvälisiä mestareita ja kokeneita shakkivalmentajia. Karttusen ja Lehtisen lisäksi valmennustiimiin kuuluu Suomen kärkipelaaja, suurmestari Tomi Nybäck.

Valmennukseen kuuluu viikoittainen nettivalmennus, joka järjestetään kolmessa eri tasoryhmässä. Lisäksi valmennusryhmäläisillä on mahdollisuus yksityisvalmennukseen. Kiinnostuneita pyydetään ilmoittautumaan 5.10 mennessä Mikalle tai Heikille. Ilmoittautuminen EI OLE SITOVA, vaan osallistumisesta saa päättää lopullisesti vasta ensimmäisen luentokeran jälkeen.

Hintatiedot: Aikavälillä lokakuu 2011 – elokuu 2012 järjestetään 40 nettivalmennuskertaa, joiden kokonaishinta on 400 euroa. Valmennukseen on mahdollista osallistua myös lyhyemmän ajanjakson ajan hintaan 110 euroa / 10 valmennuskertaa. Henkilökohtaisen valmennuksen hinta on 50 euroa / kk tai 400 euroa / koko vuosi.

Valmennusryhmään saavat osallistua kaikki suomalaiset shakinpelaajat. Shakkiliitto tukee junioripelaajista kunkin ikäryhmän selostan 1.9.2011 viittä parasta pelaajaa sekä yhtä parasta tyttöä valmennusmaksuissa.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: www.shakkilinna.fi, mika.karttunen@shakkilinna.fi, heikki.lehtinen@shakkilinna.fi.

| KILPAILUKALENTERI |

- 39 1.–2.10. JärvSK:n viikonlopputurnaus (JärvSK)
- 1.–2.10. Vaasan turnaus (VSS)
- 40 8.10. Avoin Pohjois-Suomen nopean shakin mestaruus (Oulu, OSS)
- 8.–9.10. Lahden viikonlopputurnaus (LahS)
- 8.–9.10. Koululaisten HM (Helsinki, HSL)
- 41 10.–13.10. Joukkuepikashakin HM (Helsinki, HSL)
- 15.–16.10. JSM
- 42 22.10. Remin syysturnaus (Vantaa)
- 23.10. Turun avoin pikapelimestaruus (TuTS)
- 43 29.–30.10. Koululaisten SM (Tampere, TammerSh)
- 29.–30.10. Tammer-Shakin turnaus (Tampere)
- 30.10. Kerhojen kokous (Helsinki, SKSL)
- 44 5.–6.11. SaLSK:n viikonlopputurnaus (SaLSK)
- 5.–6.11. Raahen viikonlopputurnaus (RaahLi)
- 45 7.11.–5.12. Shakkikotiturnaus (5 kierrosta, maanantaisin, Helsinki, HSL)
- 11.–13.11. KäsSK:n turnaus (Helsinki)
- 46 19.–20.11. JSM
- 47 25.–27.11. TuTS:n viikonlopputurnaus (Turku)
- 48 3.12. Kaakonketju (Imatra, ImSh-48)
- 3.–4.12. OSS:n turnaus (Oulu)
- 49 6.12. Nopean shakin turnaus (Helsinki, ESK)
- 9.–11.12. X:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
- 50 17.12. Joulukilpailu (Turku, TuTS)
- 52 27.12.–9.1. HM-turnaus (Helsinki, HSL)

2012

- 2 14.–15.1. JSM
- 6 11.–12.2. JSM
- 10 10.–11.3. JSM

Yleinen, seniorien ja naisten SM: MäntSK
 Joukkuepikapelien SM: PSY
 Nuorten SM: ESK
 Avoin SM: TSY
 Koululaisten SM: Shakkilaakso
 Koulujoukkueiden SM: Tammer-Shakki

SHAKKIJÄRJESTÖJÄ • Suomen Keskushakkiliitto ry – www.shakkiliitto.fi – pj. Tuomo Halmeenmäki, 045 1295683, tuomo.halmeenmaki@gmail.com – toiminnanjohtaja Jorma Paavilainen, Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, sksl@kolumbus.fi – pankkiyhteys Nordea 205918–14718 • Suomen Kirjeshakkiliitto ry – www.shakki.net/liitot/skl – pj. Heikki Arppi, 050 5508304, heikki.arppi@kolumbus.fi • Suomen Tehtäväniekat ry – www.sci.fi/~stniekat – pj. Jorma Paavilainen, 044 3264130 email: jomapa@kolumbus.fi
PELAAJALISENSSI 2011 A-lisensi 60 €; perhelisenssi 40 €; nuorten (1991–94) A-lisensi 40 € ja perhelisenssi 30 €; varhaisnuorten (1995–) A-lisensi 20 € ja perhelisenssi 10 €. A-lisenssiin kuuluu Suomen Shakki lisenssin voimassaolon ajan. Lisenssi on voimassa kalenterivuoden loppuun. A-lisenssiin kuuluva Suomen Shakki lähetetään maksukuukaudesta alkaen. Joukkuelisenssi maksaa 20 €, ja sillä saa pelata yhden joukkuekilpailun loppuun saakka. Joukkuelisenssi on pelajakohtainen. Loppuvuoden lisenssi on 1.7.–31.12. ostettava pelaajalisenssi, joka maksaa vuosilisenssin hinnasta + 50 % vuosilisenssin hinnasta. Aikuisten loppuvuoden lisenssi siis 90 €, nuorten 60 € ja varhaisnuorten 30 €. Loppuvuoden lisenssi on voimassa osthetkestä seuraavan kalenterivuoden loppuun. Lisenssinhaltijan on kuuluttava johonkin SKSL:n jäsenseuraan. Lisenssiä ei vaadita henkilökohtaisessa kilpailussa pelaajalta, jolla ei ole virallista seloa, ts. luku perustuu enintään 10 peliin. Kertalisenssi henkilökohtaiseen kilpailuun on 20 € (nuorilta 10 €). Seuranvaihtomaksu on 10 €. SELOLASKENTA Selolaskentamaksu on 5 € / pelaaja (nuorilta 2,50 €). Nopea shakki ja pikashakki 1,50 €. Maksua ei peritä SM-kilpailuista. Selolistapyyntö osoitetaan selolaskijalle. **JÄSENMAKSUT** Kerhojen jäsenmaksu liitolle on 6 € aikuisilta ja 4 € nuorilta (1991–). Minimijäsenmaksu 60 €. **KILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄT** Tulokset tulee lähettää välittömästi Suomen Shakkiin: Marko Taurainen, Aakkulantie 17 B 12, 36220 Kangasala, marko.taurainen@suomeshakki.fi; Suomen Keskushakkiliitolle: Jorma Paavilainen, Henry Fordin katu 5 C, 00150 Helsinki, sksl@kolumbus.fi; selolaskentaan: Mikko Markkula, Satukuja 1 H 48, 02230 Espoo, mikko.markkula@pp.inet.fi. Tuloksista on käytävä ilmi kaikkien pelien tulokset ja pelaamatta jääneet pelit. Kaikkien toimihenkilöiden nimet ja tehtävät on mainittava.